

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1924 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital, dels väckt motion angående anordnande av en anstalt å Hultsfreds lägerplats för svårskötta, obildbara sinnesslöa.

(3:e avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 7 mars 1924 dagtecknad proposition, nr 111, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över social-ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att de av 1918 års lagtima riksdag beslutade paviljongerna för oroliga sjuka vid Östersunds hospital må uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i april 1920 uppgjorda och i augusti 1922 omarbetade ritningar för en beräknad kostnad av 877,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande proposition har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *A. Petré*n väckt motion, nr 33, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att å Hultsfreds lägerplats anordnas en anstalt för 234 svårskötta och störande obildbara sinnesslöa och 18 sinnessjuka män i enlighet med det av medicinalstyrelsen i skrivelse den 12 september 1923 ingivna förslaget för en beräknad kostnad av 920,000 kronor, samt att för påbörjande av detta byggnadsföretag på extra stat för budgetåret 1924—1925 anvisas ett reservationsanslag å 450,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning medgav 1918 års lagtima riksdag att två paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital finge i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Nils Lovén uppgjorda ritningar uppföras för en beräknad kostnad av 880,000 kronor, och anvisade riksdagen för påbörjande av berörda byggnadsföretag å extra stat för år 1919 ett reservationsanslag å 200,000 kronor.

Sedermåra anvisade 1919 års lagtima riksdag för fortsättande av arbetena ifråga på extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Riksdagen har sålunda för uppförande av ifrågavarande paviljonger beviljat tillhoppa 500,000 kronor.

Paviljongerna — av vilka den ena avsetts för manliga och den andra för kvinnliga patienter och vilka skulle medföra en utvidgning av Östersunds hospital med sammanlagt 100 platser, fyra reservplatser i varje paviljong oberäknade — skulle enligt det av riksdagen godkända förslaget uppföras efter samma plan, som fastställts beträffande de av 1917 års riksdag beslutade paviljongerna för enahanda ändamål vid Sätters och Västerviks hospital. Beträffande det närmare anordnandet av desamma torde få hänvisas till 1918 års statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, punkten 35.

Såsom av den nu föreliggande propositionen framgår, blevo emellertid arbetena på grund av svårigheter vid val av förlägningsplats icke påbörjade, och vid anmälan av anslagsbehoven under femte huvudtiteln till 1921 års riksdag anförde dåvarande chefen för socialdepartementet, att, under förutsättning att riksdagen beviljade medel för fortsättande av arbetet å den stora hospitalsanläggningen vid Hälsingborg, det nu ifrågavarande byggnadsföretaget med hänsyn till den rådande ekonomiska situationen syntes böra få tills vidare anstå. I enlighet härmed gjordes ej någon framställning till riksdagen om anvisande av anslag för 1922. På Kungl. Maj:ts framställning (proposition nr 260) medgav därefter 1921 års riksdag (skrivelse nr 193), att de för ifrågavarande paviljongers uppförande anvisade reservationsanslagen å tillhoppa 500,000 kronor finge intill ett belopp av 350,000 kronor användas för fullbordande av Strängnäs hospital.

Den nu framlagda propositionen angående uppförande av paviljongerna ifråga grundar sig på ett av arkitekten C. Westman i april 1920 uppgjort och i augusti 1922 omarbetat förslag, över vilket förslag medicinalstyrelsen, byggnadsstyrelsen och kommunikationsdepartementets byggnadsfullmäktige avgivit särskilda utlåtanden.

Enligt det i propositionen framlagda förslaget skulle kostnaderna för uppförandet av de två paviljongerna ställa sig på följande sätt:

<i>byggnadskostnaderna</i>	kronor 612,236: —
<i>ritningar, arbetsledning, kontroll</i>	» 46,764: —
<i>värme-, vatten- och avloppsledningar</i>	» 158,000: —
<i>yttre vatten- och avloppsledningar</i>	» 30,000: —
<i>elektriska ledningar och hissar</i>	» 30,000: —

Summa kronor 877,000: —

Vad beträffar sättet för bestridandet av de för paviljongernas uppförande erforderliga medlen, innebär Kungl. Maj:ts förslag, att för arbetets bedrivande under nästa budgetår skulle tagas i anspråk den reservation, som å det för ändamålet i fråga beviljade anslaget förefinnes. Spörsmålet huruvida till byggnadsarbetenas utförande ytterligare anslag i sinom tid böra beviljas eller besparingar å anslag till tidigare hospitalsbyggnader användas, har synts Kungl. Maj:t icke behöva avgöras i

detta sammanhang, utan har Kungl. Maj:t ansett det för närvarande vara tillfyllest att konstatera, att, enligt vad den föreliggande utredningen givit vid handen, företaget med största sannolikhet i sin helhet kan bringas till utförande, utan att kommande budgetår behöva betungas med nya anslag för ändamålet.

Den i propositionen lämnade utredningen har utskottet ansett till fullo adagalägga, att den av Kungl. Maj:t föreslagna planen för utförande av de byggnadsföretag, varom här är fråga, oavsett att densamma synes vara den enda, som torde lösa svårigheterna vid val av förläggningsplats, ur kostnadssynpunkt ställer sig fördelaktigare än övriga ifrågasatta alternativ. På grund härav och då fullbordandet snarast möjligt av de av riksdagen en gång beslutade byggnaderna måste anses i hög grad av behovet påkallat, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att arbetena igångsättes i enlighet med den plan, Kungl. Maj:t nu framlagt. Utskottet vill dock härvid hava uttalat, att enligt utskottets förmenande byggnadsarbetena torde böra fullbordas med anlitande av besparingar å anslag till tidigare hospitalsbyggnadsföretag, och utan att sålunda ytterligare anslag behöva anvisas.

*Utskottets
yttrande.*

Vad beträffar det av herr Petréen väckta förslaget om anordnandet av en anstalt för svårskötta och störande obildbara sinnesslöa och sinnessjuka män å Hultsfreds lägerplats, föreläg, såsom ock i motionen erinrats, detta förslag till prövning jämväl för sistlidet års riksdag.

Efter att hava framhållit, att med hänsyn till den stora anhopningen av expektanter till vårdplatser för såväl sinnessjuka som sinnesslöa det varit synnerligen önskvärt, om ytterligare åtgärder kunnat vidtagas för avhjälpan av den rådande bristen på anstaltsplatser, anförde utskottet i sitt över förslaget då avgivna utlåtande, att det på grund av den statsfinansiella situationen icke syntes utskottet möjligt att belasta budgeten med stegrade utgifter för ändamålet i fråga. Till denna ståndpunkt hade ock motionären kommit. Enligt motionärens då framlagda förslag skulle därför för lösandet av frågan om ytterligare vårdplatserns anskaffande den utvägen kunna väljas, att fattigvårdssamhälle, som erlägger avgift för å statens sinnessjukanstalt intagen person, skulle under budgetåret 1923—1924, utöver den av Kungl. Maj:t fastställda avgiften 1 krona 10 öre för dag erlägga en extra avgift å 40 öre för dag och person. Att på så sätt för ifrågavarande ändamål ytterligare belasta med utgifter av detta slag tyngda fattigvårdssamhällen ansåg sig emellertid utskottet icke kunna biträda och fann sig utskottet alltså nödsakat avstyrka motionärens förslag.

I enlighet med utskottets hemställan avslogs ock motionen av riksdagen.

Den ståndpunkt, utskottet sålunda vid sistlidet års riksdag intog till frågan om belastning av budgeten med stegrade utgifter för beredande

av ytterligare vårdplatser för sinnessjuka, finner utskottet sig med hänsyn till den budgetära ställningen alltjämt böra hävda. Då utskottet ej heller kan förorda den av motionären nu föreslagna vägen för erhållande av medel till sinnessjukvårdsfrågans lösning, vilken utväg för övrigt i viss mån sammanfaller med den vid sistlidet års riksdag av motionären ifrågasatta, har utskottet alltså funnit sig böra avstyrka motionen.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

a) att riksdagen må medgiva, att de av 1918 års lagtima riksdag beslutade paviljongerna för oroliga sjuka vid Östersunds hospital må uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i april 1920 uppgjorda och i augusti 1922 omarbetade ritningar för en beräknad kostnad av 877,000 kronor; samt

b) att herr Petréns ifrågavarande motion icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 8 april 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 44.